

ערכין דף כ

אומדנא דבי עשרה – קו' תוס' ד'ה או דילמא דתיבעי יותר מעשרה דהא אין ב'ד שקול
רשב'א מגילה דף כג: ריטב'א שם טורי אבן שם אבי עזרי פ'ח ערכין ה'ח ושיעורי ר' שמואל סנהדרין אות יב'

אמדוהו אומד של נזקין ואמר דמי עלי מהו – צ'ע מה הספק הא בסנהדרין דף פח. מבואר דאומד דעשרה לעיכובא
הפלאה שבערכין חי' הגרז'ס שפת אמת שי' גרמ'ד בשם גר'ז וע' נתיבות ים

אמר דמי עלי ואמדוהו וחזר ואמר דמי עלי מהו – צ'ע דפשיטא שאם יש צד ששבח ביני וביני שצריך אומד חדש
שפת אמת שי' גרמ'ד בשם גר'ז

אמר דמי עלי ולא אמדוהו וכו' מהו וכו' אמר שני דמי עלי בב'א מהו – בי' ספיקות הגמ'
חי' הגר'ז ושי' הגרמ'ד

אמדוהו מאליו מהו – צ'ע מי עדיף מבזה אחר זה נדר דצידדנו לעיל שאין מועיל אומד של זה לזה
ע' תוס' והג' הגר'א וע' שי' גרמ'ד וס' עבודה ברורה

דמי עלי לא נחית לאומדנא – בי' חילוק הגמ'
חי' גר'ז שלפי' רש'י הוא חסרון במעשה אומדנא ולפי' רבינו גרשום החסרון דבעי אומד מדוקדק

בהא דהשמיט הרמב"ם האיבעיות דהגמ' אף שדרכו לפסוק כהאת'ל – קו' הלח"מ פ'ב ערכין ה'ג
מרכבת המשנה הפלאה שבערכין ערכי עלי כ' ליישב הא דהשמיט בעי דאומד של נזקין וע' שמועת חיים

שאין דמים למתים – סתירה בדברי רש'י אי משום דלא ידעי' מעיקרא כמה שוה או משום שכן דעת הנודר
מוצל מאש שי' גרמ'ד וע' זבח תודה יח. ושפ'א שם ושי' גר'מ' פיינשטיין ב. שיישב

שאין דמים למתים – קו' רש'י מ'ש מניזקין שמשלם כשעת ההיזק ולא כשעת השומא
ע' תוס' שתי' בע'א וע' מוצל מאש ועולת שלמה שזה דלא כפי' התוס' לעיל יח. ומש'כ ליישב

חצי ערכי עלי – אם זה מדין ערכין או מדין נדר דעלמא ונפק'מ אי יש דין השג יד
שפ'א ושי' גרמ'ד שהוא מדין ערכין וערך דל חולק וע' שמועת חיים שלפי שלטי גבורים (ע"ז ד. דפי הרי"ף) לכ' צ'ל שהוא מדין נדר וע' נתיבות ים שדייק כן לסברת החזו"א ריש ערכין

חומר בנדרים מבערכין שאין נדונין בהשג יד – קו' התוס' נקיש לערכין דאין היקש למחצה
ג' תירוצים – תוס' שיש מיעוט לח'מ פ'ג ערכין ה'ט לפי הרמב"ם שמקשי' למפרש ערכו וע' שי' גרמ'ד שפליגי לשיטתם לעיל ד. כפי' שבי' שם הגר'ז ותי' הראב"ד שערכין שקצוב דמו כעין קנס ולא ילפי' מיני' להא מילתא

הב'ע כשעמד בדין – בשי' הרמב"ם פ'א ערכין הכל'א דבעי' העמדת הנערך בדיו לחיוב ערכין
ראב"ד שם שהישג לח'מ זבח תודה שיישב וע' ערך דל וכתב וקבלה ויקרא פכ'ז פ'ח שציין ששי' רמב"ם כרש'י שם עה"ת ומיישבים קו' תוס' ד. (ושי' התוס' שם כאבן עזרא שוהעמידו קאי על המעריך) וע' רש'ש ד.

לאתויי מן הארכובה ולמעלה – אמאי נקט הך טפי מכל שאר י"ח טריפות
תוס' רש'ש זבח תודה ועוד תי' רש'ש ע'פ מש'כ הב'ש שאף לר'ת זבחים קטז. הך טריפה גם באדם אינו חי יב"ח

זה הכלל וכו' לאתויי מן הארכובה ולמעלה – אמאי איצטריכו תרי כללי להכי
חק נתן ע'פ רמב"ם פ'י המשנה. ולמה השמיטו הרמב"ם ע' זבח תודה צפנת פענח פ'ב ערכיו ה'א ורש'ש תמורה יא:

שור זה עולה – אם הרישא איירי ג'כ בהקדיש דמי השור או גוף השור
תוס' ד'ה אמר שאיירי בדמי ושיטמ'ק בשם הרא"ש חולק ואור גדול וליקוטי מהרי"ח דייק ברש'י ד'ה ונפל כהרא"ש (ודלא כפי' התוס' יו"ט וחק נתן שרש'י קאי על הסיפא) וכן דייק בשי' הרמב"ם בפ'י המשנה

דמי שור זה עלי עולה – אם הוא נדרי דמים והשור חולין או הכוונה שמקדיש שור לדמיו וחלה בו קדושה
תוס' מסתפק בזה ומסיק שסיפא דמתני' השור קדוש וכל ששיטמ'ק בשם הרא"ש אבל זבח תודה דייק בשי' רש"י ד'ה
ה'נ שהוא חולין וכן דייק מוצל מאש ואור גדול בשי' הרמב"ם בפי' המשנה וע'ע הג' הגר"א בתוד'ה והא

דמי שור זה עלי עולה (למאי דאוקמי מתני' באמר דמי) מת השור חייב לשלם – כמה כדמי שור חי או מת
שיטמ'ק יח. סקי"ד שמשלם דמי חי וכן מבוי בשיטמ'ק שם סק'ג וכן נקט עול"ש כאן אבל רמב"ם פי' המשנה
כ' שמשלם דמי נבילה וע' אור גדול

שור זה עלי עולה וכו' עלי להביאו קאמר – צ"ב תיפוק'ל שמחוייב להביא כל קרבן שנדר ויש עליו בל תאחר
תפארת ישראל מעשה חושב בשם מחזה אברהם לב אריה חולין קלט. ועוד יש ליישב ע"פ גר"ז שבלא"ה היה
סגי בהבאה לעזרה אבל עכשיו יש על הקרבן דין נדר שעליו להקריבו